

Примери система осигурања квалитета за стручно образовање и обуку (СОО) у Европи

Колофон

Овај извештај публикује Холандска национална референтна тачка Европског оквира квалификација за СОО

Назив	Примери система осигурања квалитета за СОО у Европи
Аутор(и)	Alie Kamphuis
Датум	децембар 2019.

CINOP B.V.
Postbus 1585
5200 BP 's-Hertogenbosch
Tel: 073-6800800
www.cinop.nl
info@cinop.nl

© CINOP B.V. 2019

Ниједан део ове публикације се не може репродуковати и/или објављивати у штампаној верзији, користећи копије или на било који други начин, без претходног одобрења власника ауторских права.

Примери система осигурања квалитета за СОО у Европи

Квалитет средњег стручног образовања и обуке (СОО) у Европи се осигурава на различите начине. Неки од ових начина кореспондирају са постојећим националним или међународним системима осигурања квалитета; неке школе су развиле сопствене системе.

Овај приказ утврђује како се квалитет стручног образовања вреднује у различитим европским земљама и која је улога институција у том погледу. Такође идентификује разлике и сличности са холандским системом. Овде се користе системи за следеће државе: Норвешку, Шведску, Ирску, Словенију, Шкотску и Естонију. Информације у овом документу су добијене анализом докумената интернет извора и веб страница. Информације дате у овом нацрту проверене су код дотичних националних контакт тачака и по потреби прилагођене у септембру 2019.

Овај преглед резултат је рада Националне координационе тачке за осигурање квалитета у средњем стручном образовању и обуци у Европи (EQAVET). Ова национална координациона тачка испуњава улогу уз помоћ бесповратних средстава добијених од Министарства образовања, културе и науке за јачање осигурања квалитета у СОО сектору у Холандији и Европи. Систем примењен за процену квалитета образовања на институционалном и системском нивоу налази се високо на дневном реду европске EQAVET мреже. Поред тога, национална координациона тачка за EQAVET је последњих година у Холандији покренула различите тематске активности за јачање културе квалитета и осигурања квалитета.

Садржај

1	Норвешка	1
2	Ирска	4
3	Словенија	9
4	Шкотска	12
5	Естонија	16
6	Шведска	19
7	Иницијални закључци	21

1 Норвешка

Норвешки образовни систем законима је регулисан на националном нивоу. *Kunnskapsdepartementet* (Министарство просвете и истраживања) одговорно је за све нивое образовања. Национална влада је одговорна за дефинисање политике образовања и одређује опште планове и оквире за образовање. Општинске и локалне власти осигуравају поштовање директива које је усвојила влада и постизање резултата. Одговорност за израду наставних планова и програма за средњошколско стручно образовање и високо образовање у великој мери је поверена појединачним институцијама.

Интерни преглед

У Норвешкој се чини да је регулисање процене квалитета образовања углавном централизована. Интерни преглед се одвија у облику осигурања квалитета у институцијама и ово ОК је један од предмета екстерног прегледа.

Екстерни преглед

Норвешка је свој систем осигурања квалитета прилагодила 2004. Ова прилагођавања имала су за циљ побољшање дијалога и комуникације између власти и социјалних партнера¹. Социјални партнери имају право гласа у саветодавним телима, саветодавна тела колективно представљају систем доношења одлука за средње стручно образовање. Социјални партнери укључују представнике пословног, индустријског и јавног сектора. Ова интеракција између социјалних партнера и образовног сектора омогућава стални дијалог о последицама на пољу промена на тржишту технологије и запошљавања и шта то значи за образовање².

Саветодавни органи³ на националном и локалном нивоу у којима социјална страна чини или углавном чини већину:

- Национални савет за стручно образовање и обуку (*Samarbeidsrådet for yrkesopplæring (SRY)*) пружа савете на централном/системском нивоу.
- Осам савета за стручну обуку (*Faglige råd*) пружају савезе у вези са програмима образовања/обуке за одређена занимања.
- Сваки окружни одбор за стручно образовање (*Yrkesopplæringsnemnda*) пружа савете у вези са квалитетом, каријерним вођењем, регионалним развојем и пружањем услуга у округу како би се задовољиле потребе локалног тржишта запошљавања.
- У сваком округу постоје Испитни одбори за одређене струке (*Prøvenemnder*).
- Ученици који не положе завршни испит на покрајинском нивоу могу да уложе жалбу Националним жалбеним одборима (*Klagenemnder*).

Према Закону о образовању, окружни органи (*fylkeskommunen*) имају задатак за пружају саветодавну услугу за окружни одбор за стручну обуку (*Yrkesopplæringsnemnda*) у погледу осигурања квалитета стручне обуке која се пружа првенствено у школи као и на радном месту за стручну обуку.

¹ Eqavet, n.d.

² Haukås, Margareth; Skjervheim, Kjersti, 2018, стр. 40-41

³ Haukås, Margareth; Skjervheim, Kjersti, 2018, стр. 41

Окружни одбор за стручно образовање има право да буде консултован, на пример, о акредитацији компанија за праксу. Одбор такође мора представити предлоге за квалитетан развој, у којима је акценат на унапређењу партнерства између школа и компанија и развоју вештина и компетенција за предаваче и тренере⁴.

Влада је одговорна за инспекцијске активности. Министарство образовања и науке (Kunnskapsdepartementet) пренело је ову инспекцијску одговорност на националном нивоу на норвешку Дирекцију за образовање и обуку (Utdanningsdirektoratet). Дирекција је одговорна за развој и помоћ у инспекцијским посетама, чиме се омогућава јединствена национална инспекција и објашњава примена закона и прописа.

Норвешка агенција за осигурање квалитета у образовању (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT)) одговорна је за признавање, акредитацију и осигурање квалитета у стручном и високом образовању⁵.

Све програме стручног образовања и обуке (више средње стручно образовање и високо стручно образовање) мора унапред одобрити NOKUT. Високошколске установе су обавезне да имају свој систем осигурања квалитета. Тај систем акредитује NOKUT сваких 6 година⁶.

У Норвешкој се квалитет образовања штити и прати на четири нивоа:

- 1 На националном нивоу,
- 2 На регионалном нивоу,
- 3 На нивоу институције,
- 4 На ученичком нивоу⁷

NOKUT спроводи ревизију у образовним установама са фокусом на школском интерном систему осигурања квалитета⁸. NOKUT спроводи институционалне ревизије, са акцентом на сопственим системима осигурања квалитета установа и информацијама о стварном квалитету образовања које те установе нуде.

Поред NOKUT-а, органи локалних власти такође имају важну улогу. Сваки округ има Окружни одбор за стручну обуку.

Референце

- Eqavet. (n.d.). Norway – Involvement of social partners at a national level. Retrieved from <https://www.eqavet.eu/eu-quality-assurance/case-studies/involvement-of-social-partners-at-a-national-level>
- Eurydice. (2017). Quality Assurance in Higher Education. Retrieved from https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/quality-assurance-higher-education-48_en

⁴ Haukås, Margareth; Skjervheim, Kjersti, 2018, стр. 48

⁵ Haukås, Margareth; Skjervheim, Kjersti, 2018, стр. 49

⁶ Haukås, Margareth; Skjervheim, Kjersti, 2018, стр. 26-27

⁷ NOKUT, 2012, стр. 25

⁸ Eurydice, 2017 & OECD, стр. 12

- Haukås, Margareth; Skjervheim, Kjersti (2018). *Vocational education and training in Europe – Norway*. Cedefop ReferNet VET in Europe reports.
https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2019/Vocational_Education_Training_Europe_Norway_2018_Cedefop_ReferNet.pdf
NOKUT. (2012). *The referencing of the Norwegian Qualifications Framework for Lifelong Learning of the European Qualifications Framework (EQF) and self-certification to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area (QF-EHEA)*. Retrieved from https://www.nokut.no/siteassets/nkr/the_referencing_report.pdf
NOKUT. (n.d.). About NOKUT. Retrieved from <https://www.nokut.no/en/about-nokut/>
Nuffic. (2015). *Education system Norway described and compared with the Dutch system*. Retrieved from <https://www.nuffic.nl/documents/449/education-system-norway.pdf>
OECD. (2013). *Education policy outlook Norway*. Retrieved from http://www.oecd.org/norway/EDUCATION%20POLICY%20OUTLOOK%20NORWAY_EN.pdf

2 Ирска

Након њиховог обавезног општег образовања, сваки трећи ученик у Ирској улази у „старије циклусе“. Они који су завршили „Програм стручног усавршавања“ (LCVP) могу се уписати на Институт за технологију. Ови технолошки институти припремају студенте за сертификате и дипломе у 2, 3. или 4. години.

Квалитет и квалификације Ирске (ККИ) је независна државна агенција одговорна за квалитет и одговорност, којој школе одговарају за квалитет.

Интерни преглед

Институције могу да одлуче које показатеље и мерила сматрају релевантним и одговарајућим за сопствени контекст и мисију, Институције се подстичу да ове индикаторе користе из међународних извора.

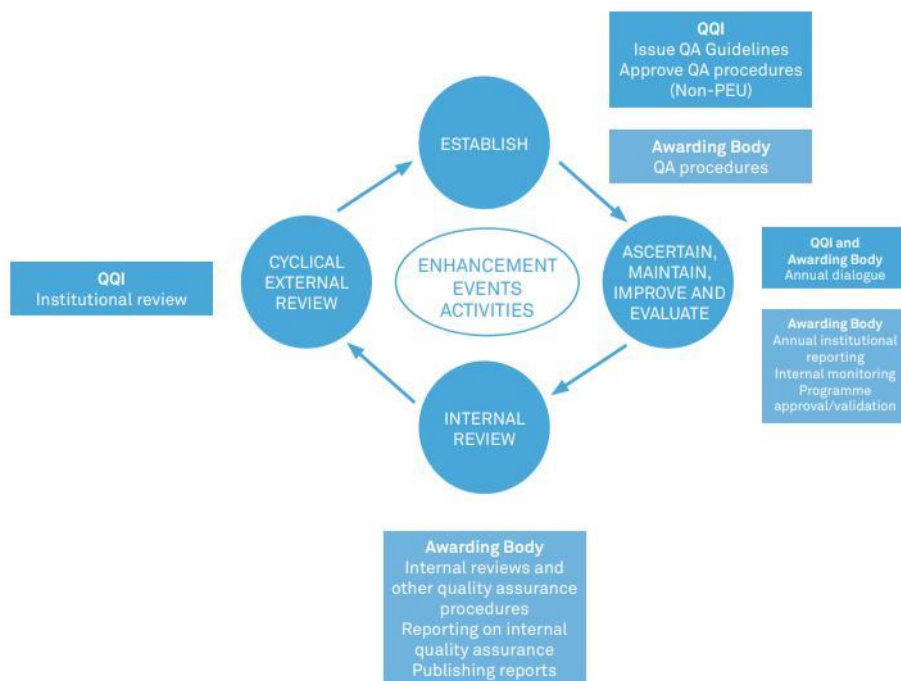
ККИ пружа неколико водећих питања:

- Како је институција применила процедуре и процене осигурања квалитета?
- Колико су ефикасни интерни поступци за процену и осигурање квалитета у оквиру институција?
- Да ли су процедуре осигурања квалитета у складу са европским стандардима и директивама?
- Да ли су процедуре за осигурање квалитета у складу са политиком ККИ и директивама или њиховим еквивалентом?
- Ко преузима одговорност за квалитет и осигурање квалитета у институцији у целини?
- Колико је транспарентно и доступно извештавање о квалитету и осигурању квалитета?
- Како се промовише и побољшава квалитет?
- Да ли постоје неке ефикасне иновације за побољшање квалитета и осигурање?
- Да ли искуство ученика одговара властитој мисији и стратегији институције?
- Да ли исход квалитета и осигурања квалитета одговара властитој мисији и стратегији институције?
- Како се исходи квалитета и осигурања квалитета упоређују са референтним вредностима и показатељима квалитета које је поставила институција?⁹

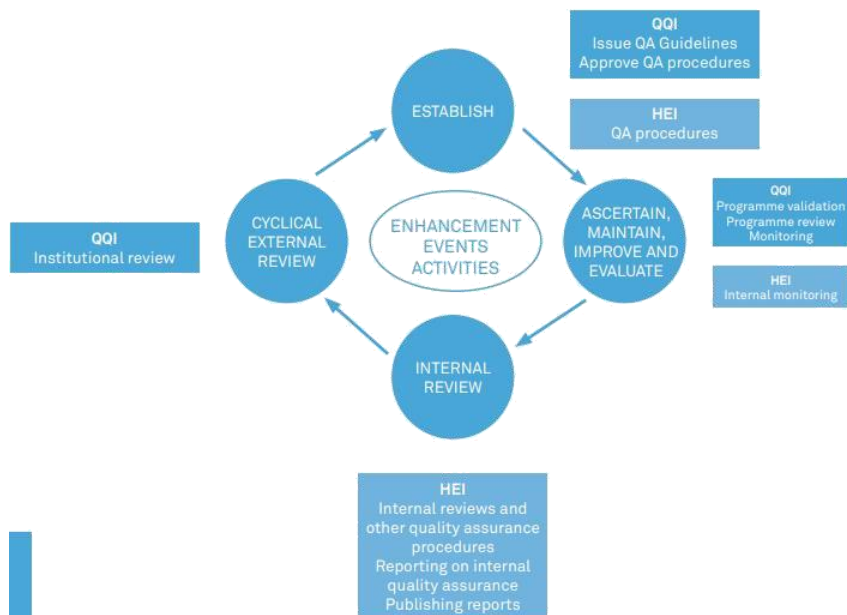
Постоје два оквира квалитета, један за органе који врше доделу и један за добровољне пружаоце услуга (видети слике 2.1 и 2.2).

⁹ QQI, 2016, стр. 5-6

Слика 2.1 Оквир квалитета за органе који врше доделу

Слика 2.2 Оквир квалитета за добровољне пружаоце

Према Закону о образовању из 2012. године, који се фокусира на квалификације и осигурање квалитета, ККИ је дужан да изради и објави смернице за образовне институције како би институцијама омогућио да заштите квалитет програма и услуга које пружају. Образовне институције су законски обавезне да воде рачуна о ККИ смерницама приликом развијања сопствених процедура за осигурање квалитета.

Општи приступ контроли квалитета у образовању и обуци, према томе, значи да су пружаоци услуга одговорни за осигурање квалитета сопствених програма, позивајући се на смернице и критеријуме ККИ. Узимајући у обзир широк спектар пружалаца у Ирској, ККИ је развио смернице за бројне специфичне секторе, укључујући наставак образовања и обуке (FET). У својим смерницама за пружаоце услуга FET, ККИ примећује да су направљени по узору на EQAVET оквир, европску иницијативу за осигурање квалитета у стручном образовању и оспособљавању, осмишљену да пружи алате за управљање квалитетом у стручном образовању и обуци. ККИ активно доприноси раду EQAVET-а на европском нивоу и ове смернице имају за циљ да то допуне.

У 2017. години ККИ је такође почео да развија детаљне самоевалуације и сродне стандардне критеријуме. У време писања овог документа била је доступна само радна верзија документа „Пројектни задатак за ревизију осигурања квалитета у одборима за образовање и обуку“. Стога се информације преузете из њих не могу сматрати коначним, али један од примера онога што садржи јесте да се стандардне оцене ученика морају спровести и укључити у извештаје о самоевалуацији. Интерни прегледи су јавни и доступни на веб страници ККИ. Школе су дужне да објављују своје интерне самоевалуације.

Екстерни преглед

Холандска национална референтна тачка за EQAVET-

Документ са основним подацима за студијску посету од 19. до 20. новембра 2019.

У документу „Политика за цикличне прегледе високошколских установа“ ККИ објашњава систем осигурања квалитета за институције у високом образовању, укључујући стручно образовање и обуку. Циклични прегледи су део ширег оквира квалитета за стручно образовање и високо образовање.

ККИ спроводи независну екстерну ревизију која испитује интерне процедуре за контролу квалитета које је институција спровела¹⁰. ККИ спроводи овај екстерни преглед у складу са следећом процедуром:

- 1 Публикација „Пројектног задатка“;
- 2 Установа доноси извештај о интерној самоевалуацији;
- 3 Екстерни преглед установе уз посету тима именованог од стране ККИ¹¹;
- 4 Публикација извештаја о прегледу укључујући налазе и препоруке;
- 5 Процедура праћења ради испитивања предузетих радњи.

Екстерни преглед разматра:

- Мисију и визију установе и изабране индикаторе квалитета и референтне вредности
- Европске и националне стандарде за квалитет и доделу.
- ККИ смернице о квалитету и друге ККИ уредбе¹².

Провера програма је важан процес осигурања квалитета којим ККИ одобрава нове програме које нуде пружаоци услуга образовања и обуке. У овом контексту, валидација значи да је програм у складу са минималним стандардима у погледу исхода учења и нивоа националног оквира квалификација. Стога валидација програма може осигурати добављачима и студентима да ће успешан завршетак ККИ валидираног програма довести до одређених додела НОК. Провера програма обухвата две фазе:

- 1 одобравање способности пружаоца да осигура квалитет својих програма;
- 2 валидација одређеног програма помоћу ККИ. ККИ то чини одређивањем независних стручњака за упоређивање предлога предлагача са захтевима посебне доделе НОК-а. Ако предложени програм испуњава ККИ критеријуме, може се валидирати до пет година.

Ако не испуњава критеријуме, програм се можда неће понудити како је предложено.¹³

Референце

- Burke N.; Condon, N.; Hogan A.; (2019). Vocational education and training in Europe – Ireland. Cedefop ReferNet VET in Europe reports 2018.
http://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/2019/Vocational_Education_Training_Europe_Ireland_2018_Cedefop_ReferNet.pdf
- Mavoieproeurope. (2018). Ireland. Retrieved from <http://mavoieproeurope.onisep.fr/en/initial-vocational-education-and-training-in-europe/ireland/>

¹⁰QOI, 2016, стр.5

¹¹Тим је састављен од екстерних актера и ученика и особља из сличних установа. Величина тима и трајање посете зависе од величине и комплексности установе. ККИ, 2016, стр. 9)

¹²QOI, 2016, стр. 5

¹³Burke N.; Condon, N.; Hogan A.; 2019, стр. 49

- QQI. (2016). *Policy for Cyclical Reviews of Higher Education Institutions*. Retrieved from <https://www.qqi.ie/Downloads/Cyclical%20Review%20of%20Higher%20Education%20Institutions.pdf>
- QQI. (n.d.). *Who are we and what we do*. Retrieved from <https://www.qqi.ie/Downloads/Who%20We%20Are-Booklet-A4web.pdf>

3 Словенија

Словеначки закон о струци (2006) наглашава важност осигурања квалитета и повећава аутономију и појачава развојну улогу почетног стручног образовања и обуке. У Словенији су обавезни интерни преглед и један од два типа екстерног прегледа. Ово је приказано на слици 3.1.

Слика 3.1 Обавезне и добровољне методе осигурања квалитета у Словенији

Методе за осигурање квалитета пружалаца стручног образовања и обуке		
Самоевалуације	Екстерна евалуација – добровољна	Екстерна евалуација – обавезна
<ul style="list-style-type: none"> - Обавезна - Резултат је извештај о квалитету школе: Извештај о квалитету - Мора се објавити на интернет страници - Тим/комисија за квалитет школе - Укљученост екстерних актера (родитељи, послодавци) 	<ul style="list-style-type: none"> - Вршњачки преглед - Мониторинг процес <p>(екстерни експерти су укључени)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Преглед који врши инспекција - Процеси акредитације - Оцена школских директора
<p>Аутономија пружалаца ←-----→ Државна контрола</p>		

14

Интерни преглед

У својој самоевалуацији образовне институције морају да се фокусирају на једанаест индикатора постављених на националном нивоу. Ових једанаест индикатора укључује десет EQAVET индикатора. О овим индикаторима се говори у извештају који је написао одбор за квалитет и на крају објавио на веб страници школе¹⁵. У Закону о образовању се наводи да свака образовна институција мора успоставити комисију за квалитет која се састоји од најмање пет чланова: предавача, послодавца, представника родитеља и ученика¹⁶. Поред објављивања извештаја одбора за квалитет, школе у Словенији су такође дужне да на својој веб страници поставе своје интерне политике осигурања квалитета. За политику је одговоран школски управни одбор. У пракси, међутим, нема довољно знања и/или подршке да би се то заиста постигло.

¹⁴ Grašic, 2019

¹⁵ Grašic, 2019

¹⁶ Knave, S; Šlander M, 2019, стр. 27-28

Холандска национална референтна тачка за EQAVET-

Документ са основним подацима за студијску посету од 19. до 20. новембра 2019.

Ово се тренутно решава на националном нивоу у облику пилот пројекта успостављеног 2016. Пилот пројекат се фокусира на развој и примену оквира самоевалуације. Између 2016. и 2019. пилот пројекат се фокусирао на развој индикатора самоевалуације, а током периода од јануара 2020. до августа 2022. испитаће њихову примену. Дотичне школе добијају одговарајућу подршку током читавог процеса.

Екстерни преглед

Министарство просвете је 2017. године представило нови национални оквир за осигурање квалитета, који описује ниво образовања од предшколског до средњег образовања (Министарство просвете, 2018ц). Овај оквир ће се примењивати током наредних година. Свака школа мора да има одбор за квалитет, који треба да садржи пет предавача и два ученика.

Екстерни преглед намењен је искључиво верификацији усклађености са законодавством, а не као процена стручности предавача.

Од 2006. године процесе осигурања квалитета и процесе развоја квалитета СОО институција периодично надгледају национални образовни институти и универзитети (рецензија). Налази монитора показују да се учинак осигурања квалитета СОО институција континуирано побољшава. Више од половине СОО институција упркос томе тражи стручну помоћ да би дефинисале и примениле сопствене процесе осигурања квалитета и процесе развоја квалитета. Ово се често односи на помоћ у изради распореда, избору методологије и алата и извештавању о осигурању квалитета и развоју квалитета.

Да би подржало институте у овим питањима, Министарство просвете, науке и спорта ради на „заједничком националном оквиру за осигурање квалитета у формалном образовању“. Овај оквир ће се примењивати током наредних година и примењиваће се на све образовне институције¹⁷. Овај оквир је приказан на слици 3.2.

¹⁷ Grašić, 2019

Холандска национална референтна тачка за EQAVET-

Документ са основним подацима за студијску посету од 19. до 20. новембра 2019.

Слика 3.2 Национални оквир за осигурање квалитета у формалном образовању у Словенији

Референце

- Eqavet. (n.d.). Slovenia. Retrieved from <https://www.eqavet.eu/about-us/network-members/member-states/slovenia>
- Grašič, S. (2019, June). Balancing VET providers' internal self-evaluation with external processes. *EQAVET Newsletter*, 19 (p. 3-4).
- Knavs, S; Šlander M. (2019). Vocational education and training in Europe – Slovenia. Cedefop ReferNet VET in Europe reports 2018. http://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/2019/Vocational_Education_Training_Europe_Slovenia_2018_Cedefop_ReferNet.pdf
- Republic of Slovenia. (n.d.). *Higher Vocational Education Act*. Retrieved from http://www.mizs.gov.si/en/legislation_and_documents/

4 Шкотска

У Уједињеном Краљевству (УК) образовање је једно од подручја које су пренете владама Енглеске, Велса, Северне Ирске и Шкотске. У Шкотској одговорност за стручно образовање сноси секретар кабинета за образовање и вештине. Дирекција за учење и правду надгледа политику како школског образовања, тако и стручног образовања и обуке.

Интерни преглед

Шкотска има водећу улогу у интерној евалуацији, кључном делу осигурања квалитета. У Шкотској одговорност за квалитет образовања изричито лежи на образовној установи. Квалитет образовања се интерно вреднује инспекцијским и ревизијским активностима. У ту сврху је направљен алат за самоевалуацију под називом „Колико је добра наша школа“. Циљ алата за самоевалуацију је промоција културе квалитета шкотског образовања. Шкоти су поставили образовни циљ да током наредних година напредују од „доброг“ до „свеукупно сјајног“¹⁸. Они верују да ће то моћи да постигну блиском сарадњом унутар школа, између школа и између школа и других локалних и националних актера у ‘националним мрежама’.¹⁹

Алат се састоји од петнаест националних индикатора квалитета који се такође користе у екстерном надзору од стране Образовања Шкотске²⁰. Индикатори су класификовани у три категорије: 1) лидерство и управљање, 2) пружање учења, 3) успеси и достигнућа. Ове категорије су детаљније приказане на слици 4.1²¹

¹⁸ Education Scotland, 2016

¹⁹ Education Scotland, 2015

²⁰ Education Scotland, n.d.

²¹ Education Scotland, 2015

Слика 4.1 Индикатори квалитета

Који су наши капацитети за напредак?		
Лидерство и управљање	Пружање учења	Успеси и достигнућа
Колико је добро наше лидерство и приступ напретку?	Колико је добар наш квалитет васпитања и образовања који нудимо?	Колико смо добри у пружању најбољих исхода за све наче ученике?
1.1. Самоевалуација за самостално напредовање	2.1. Мере безбедности и заштите деце	3.1. Обезбеђивање благостања, равноправности и инклузије
1.2. Лидерство у учењу	2.2. Наставни план и програм	3.2. Повећање знања и постигнућа
1.3. Лидерство у промени	2.3. Учење, настава и оцењивање	3.3. Повећање креативности и запошљивости
1.4. Лидерство и управљање особљем	2.4. Персонализована подршка	
1.5. Управљање ресурсима за промовисање правичности	2.5. Породично учење	
	2.6. Транзиције	
	2.7. Партнерства	

Алат за самоевалуацију нуди питања која би могла отворити дискусије о читавом низу тема, што помаже побољшању у следећим областима:

- Побољшање исхода учења свих ученика.
- Утицај неједнакости на добробит, учење и постигнућа.
- Стално високо искуство учења.
- Укључивање све већих вештина учења, живота и рада у наставни план и програм за децу од 3 до 18 година.
- Јачање лидерства на свим нивоима школе.
- Побољшање квалитета и утицаја целоживотног учења.
- Проширивање и продубљивање партнерстава.
- Промовисање одрживог учења.
- Решавање непотребне бирократије²².

²² Education Scotland, 2015

Холандска национална референтна тачка за EQAVET-

Документ са основним подацима за студијску посету од 19. до 20. новембра 2019.

На серију питања постављених у алату за самоевалуацију треба да одговори школа. Током екстерне евалуације оцењивач затим испитује школу о датим одговорима. Школе могу слободно да дефинишу своју самоевалуацију онако како саме одаберу.

Образовање Шкотска свој приступ ефикасној самоевалуацији и унапређивању школе описује као „приступ према унутра, према споља и унапред“. То је континуирани процес континуираног промишљања и вредновања рада, на основу којег се затим развијају активности за побољшање. У том циљу школе и партнери могу одговорити на следећа питања:

- Како то радимо?
 - Како то знамо?
 - Шта ћемо радити у будућности?
- Овај приступ је приказан на слици 4.2²³

Слика 4.2 Постојећи процес самоевалуације и унапређења школе у Шкотској

Екстерни преглед

Поред самоевалуације, школе у Шкотској екстерно надгледа и Образовање Шкотска. У ту сврху развијен је Национални оквир квалитета. Овај оквир се односи на окружење за учење у школама и на факултетима. Оквири за различите образовне секторе мало се разликују.

²³ Education Scotland, 2015

Холандска национална референтна тачка за EQAVET-

Документ са основним подацима за студијску посету од 19. до 20. новембра 2019.

Иако су различите организације додељене за спровођење екстерних прегледа, процес је организован на националном нивоу. У овом систему, улога инспектора је да саветује и доноси коначну процену.

Квалификационе курсеве мора да акредитује централни орган: Шкотска управа за квалификације (акредитација SQA). То је тело одговорно за доделу акредитација школама и факултетима. Ова организација такође може доделити овлашћења за акредитацију другим телима која додељују акредитацију²⁴.

Референце

- Education Scotland. (2016). Implementing the national improvement framework. Retrieved from <https://education.gov.scot/what-we-do/Implementing%20the%20National%20Improvement%20Framework>
- Education Scotland. (2015). *How good is our school? 4th edition*. Retrieved from https://education.gov.scot/improvement/documents/frameworks_selfevaluation/frwk2_nihedithgios/frwk2_hgios4.pdf
- Education Scotland. (n.d.). *Evaluating quality and improvement in Scottish education*. Retrieved from <https://education.gov.scot/what-we-do/inspection-and-review/standards-and-evaluation-framework/01-evaluating-quality-and-improvement-in-scottish-education>
- EQAVET National Reference Point of Scotland. (2016). *Report of Scotland Spring 2016*. Retrieved from https://www.eqavet.eu/Equavet2017/media/Documents/2-UK_Scotland_final_-Template-for-updated-info-on-the-EQAVET-website.pdf

²⁴ EQAVET National Reference Point of Scotland, 2016
Холандска национална референтна тачка за EQAVET-

Документ са основним подацима за студијску посету од 19. до 20. новембра 2019.

5 Естонија

Интерни преглед

Естонске школе су законски обавезне да интерним оцењивањем континуирано гарантују квалитет образовања. Циљ ове процене је да промовише климу која подржава развој школе и ученика и осигурава да су међусобно усклађени²⁵. На основу развојног плана, пише се план примене који ће помоћи школи да створи праву атмосферу.

Интерна евалуација бави се анализом образовне и административне активности и процењује ефикасност датог образовања и управног тела. Ова анализа чини основу за развојни план. У свом интерном прегледу, образовним организацијама се саветује да испитају руководство и администрацију, управљање особљем, сарадњу са интересним групама, управљање ресурсима, процес образовања и школовања у односу на академске резултате, особље и друге интересне групе и статистику која се односи на образовна институција.

Образовне институције састављају извештај о интерном вредновању и/или развојни план најмање једном у три године. Не постоје посебни захтеви за формат, школе могу слободно да дефинишу извештаје по свом избору. Извештај о интерној евалуацији утврђује предности и слабости организације, чинећи тако основу за развојни план. Свака образовна институција подноси свој план интерне евалуације образовном информационом систему. Ово омогућава Министарству да надгледа које су институције поднеле извештаје о процени. Интерне евалуације су јавно доступне. Упркос томе, школа није обавезна да извештаје објављује на школској веб страници²⁶

Иако не постоје критеријуми формата за интерни извештај о евалуацији, као што је горе поменуто, он мора испуњавати недавно дефинисане критеријуме оцењивања. Они одређују ставке које извештај о евалуацији мора обухватати, као што су стопе напуштања ученика и политика запослених.

Екстерна евалуација

У Естонији се екстерно вредновање фокусира на школске курикулуме којима је додељено „право да понуде програме стручног образовања“. Ово право додељује Министарство просвете и важи три године. Додела се заснива на документима које је школа доставила, резултатима екстерне процене стручне комисије и додатним доказима по потреби.

Акредитована је и наставна група. Акредитација укључује екстерну евалуацију наставних планова и програма у школама, на основу њихових извештаја о интерној евалуацији и прегледа који је обавио екстерни одбор. Евалуација се фокусира на:

- Постигнућима
- Одрживости
- Лидерству
- Сарадњи са актерима

²⁵ Riigi Teataja, 2013

²⁶ Ministry of Education and Research, 2016, стр. 9

- Управљање ресурсима и управљање људским ресурсима

Ову акредитацију организује Агенција за квалитет за високо и стручно образовање (ЕККА). Савет за оцену квалитета, који је именovalo Министарство просвете, део је ЕККА. Ово веће има 13 чланова који представљају различите заинтересоване стране. У зависности од предлога савета, Министарство може или продужити акредитацију за три или шест година или повући акредитацију²⁷. ЕККА сама не спроводи никакве екстерне процене.

Након измене закона из 2006. године, школе имају већу улогу у екстерним прегледима, док Министарство има мању улогу²⁸. Министарство је одговорно само за политику, а не за прегледе. Агенције су задужене за спровођење екстерних прегледа. Екстерни преглед, заснован на интерној процени, врши се једном у шест година. Ова евалуација се фокусира на: достигнућима и одрживости програма и образовања, укључујући развој наставног плана и програма, учење и подучавање, управљање и финансије²⁹.

Процену спроводи савет за евалуацију који чине:

- Најмање три стручњака „широких група студија стручног образовања наведених у стандарду стручног образовања, које ће именовати тело председавајућих стручних савета“
- Најмање шест чланова који представљају послодавце/друге заинтересоване стране
- Најмање један члан који представља институције струковног образовања
- Најмање један члан који представља ученике³⁰

Спољни преглед се врши на основу следећих корака:

- 1 анализа статистичких и финансијских извештаја, академских резултата и осталих прикупљених података, укључујући анализу и верификацију података у информационом систему естонског образовања
- 2 преглед документације образовне установе и анализа садржаја
- 3 интервјуи са запосленима, члановима надзорног већа, родитељима, ученицима и власником образовне установе; у случају приватне или државне институције, са представником локалне власти
- 4 процена окружења за учење и раст образовне институције, активности образовања и обуке и њихова анализа³¹

²⁷ Kaldma, K., Kiilo, T., Siilivask, R., 2019, стр. 37

²⁸ Ministry of Education and Research, 2016, стр.8

²⁹ Riigi Teataja, 2019, члан 14

³⁰ Riigi Teataja, 2019, члан 14

³¹ Министарство просвете и истраживања , 2016, стр. 9-10

Референце

- Kaldma, K., Kiilo, T., Siilivask, R. (2019). Vocational education and training in Europe: Estonia. Cedefop ReferNet VET in Europe reports 2018.
https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2019/Vocational_Education_Training_Europe_Estonia_2018_Cedefop_ReferNet.pdf
- Ministry of Education and Research. (2016). *The Inspectorate of Education of Estonia*. Tartu: Ministry of Education and Research.
- Riigi Teataja. (2019). Vocational Educational Institutions Act. Retrieved from <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/Riigikogu/act/514012019002/consolide>

6 Шведска

Интерни преглед

Све институције за стручно образовање су законом дужне да примењују систематско осигурање квалитета. Не постоје посебни захтеви за детаљним смерницама, јер док је регулатива централизована, образовање је децентрализовано. Уобичајена је пракса да школе користе просечне оцене, податке о похађању школе, пролазност и стопу позиционирања као показатеље у својим анализама. Многе образовне институције анкетирају ученике, а релевантне теме су настава, садржаји и благостање³².

Екстерни преглед

Екстерни преглед се врши једном у 3-5 година. Он је организован на националном нивоу и укључује тематску евалуацију. У Шведској, начин екстерног надзора зависи од врсте СОО институције. То је приказано на слици 6.1.

Слика 6.1 Одговорност за циљеве, садржај, дипломе и осигурање квалитета у СОО у Шведској

Диплома/образовање	Одговорност за циљеве и садржаје	Одговорност за доделу диплома и потврда	Одговорност за осигурање квалитета
Стручне дипломе на вишем средњем нивоу	Влада; Национална агенција за образовање	Начелници/директор пружаоца образовања/школе	Управни орган школе; Удружење школа у Шведској
Диплома у вишем стручном образовању и Напредна диплома у вишем стручном образовању	Пружаоци образовања	Пружаоци образовања	Пружаоци образовања; Шведска национална агенција за више стручно образовање

Извор: Skolverket

Више средње стручно образовање и обука

Одговорност за надзор и ревизију квалитета стручних програма у шведским вишим средњим школама сноси шведска школска инспекција (Skolinspektionen). Чести надзор се врши на основу неколико области и тачака процене, док се ревизија фокусира на једно одређено подручје³³.

³² Skolverket, ReferNet Sweden, 2019, p. 51

³³ Skolverket, ReferNet Sweden, 2019, p. 51

Више стручно образовање и обука

Екстерно праћење програма у високом стручном образовању спроводи Шведска национална агенција за високо стручно образовање (Myndigheten för yrkeshögskolan) кроз инспекције и ревизије квалитета. Програми се оцењују у складу са важећим законодавством и другим одредбама. Инспекција може надгледати програме на три различита начина, што значи да су могући уводни (за нове програме), редовни и/или ад хок прегледи. Ад хок инспекције се врше ако су се студенти жалили на студијски програм или пружаоца образовања. Ад хок инспекција фокусира се искључиво на жалбу ученика³⁴

Стручни програми у шведским вишим средњим школама пружају основу за професионални живот и даље стручно образовање и обуку. Садржај програма одређује влада. Комбиновање различитих курсева омогућава школама да припреме своје ученике за специфичне захтеве регионалног тржишта запошљавања. Национална агенција за образовање сарађује са школама и заинтересованим странама како би гарантовала да су ови курсеви и одговарајуће квалификације усклађени са тржиштем запошљавања. Стога постоји национални савет са представницима из сектора и социјалним партнерима из одговарајуће области занимања за сваки програм стручног оспособљавања. У неке такве савете улазе и представници владе. Један од задатака ових савета је саветовање и помоћ Националној агенцији за образовање у вези са прилагођавањем, развојем и модернизацијом опсега и садржаја стручног образовања. Овим се осигурава да образовање и обука буду у складу са вештинама потребним на терену. Савети немају никаква овлашћења за доношење одлука; имају саветодавну улогу и могу да предложе ревизије.

Када се шведска стручна квалификација осмишљава или ревидира, прво се опсежно анализира потреба за њима. Ова анализа узима у обзир релевантност у пракси. Ако се то покаже, Национална образовна агенција покренуће опсежан поступак оцењивања. Организују се фокус групе путем којих се консултују предавачи и студенти. Прелазне верзије објављују се на веб страници како би предавачи и заинтересоване стране могли да изразе своје мишљење. Предлози се утврђују у писаној форми и Национална агенција процењује да ли су у складу са релевантним законодавством³⁵.

Референце

- Eqavet. (n.d.). The role of stakeholders in the quality assurance of the design of national qualifications. Retrieved from <https://www.eqavet.eu/EU-Quality-Assurance/Case-Studies/The-role-of-stakeholders-in-the-quality-assurance/Sweden-1>
- Skolverket, ReferNet Sweden. (2019). *Vocational education and training in Europe - Sweden. Cedefop ReferNet VET in Europe reports 2018.* http://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/2019/Vocational_Education_Training_Europe_Sweden_2018_Cedefop_ReferNet.pdf

³⁴ Skolverket, ReferNet Sweden, 2019, p. 51

³⁵ Eqavet, n.d.

7 Иницијални закључци

	Интерни преглед	Екстерни преглед
<i>Норвешка</i>	Интерни прегледи се врше уз помоћ сопствених система осигурања квалитета установа	Инспекцијске посете Дирекције за образовање и обуку. За признавање, акредитацију и осигурање квалитета одговорна је Норвешка агенција за осигурање квалитета у образовању (НОКУТ). Институције су обавезне да имају свој систем осигурања квалитета акредитован по НОКУТ-у.
<i>Ирска</i>	Интерна ревизија чини основу за екстерну ревизију. Институције могу да одлуче које индикаторе и мерила сматрају релевантним и примереним свом контексту и мисији.	Квалитет и квалификације Ирска (ККИ) је независна државна агенција одговорна за квалитет према којој су школе одговорне. ККИ спроводи независну екстерну ревизију која испитује интерне процедуре за контролу квалитета које је институција спровела. ККИ нуди неколико водећих питања.
<i>Словенија</i>	Интерни преглед је обавезан. Резултате интерног прегледа квалитета школе објављују у оквиру Извештаја о квалитету на сајту установе. Унутар школе постоји тим или одбор који заједно раде на оптимизацији квалитета школе, укључујући и заинтересоване стране, родитеље и људе из сектора тржишта рада.	У Словенији, екстерна евалуација се врши преко вршњачке ревизије од стране других институција или инспекцијских посета.
<i>Шкотска</i>	Инструмент за самоевалуацију: "колико је добра наша школа" помаже школама да промовишу културу квалитета. Фокус овога је на петнаестак националних индикатора квалитета у три категорије (лидерство и управљање; пружање учења; и успеси и постигнућа)	Образовање Шкотске пружа екстерни надзор користећи Национални оквир квалитета. Квалификације акредитује централно тело Акредитационо тело Шкотске.

	Интерни преглед	Екстерни преглед
<i>Естонија</i>	<p>Школе у Естонији су законски обавезане да континуирано гарантују квалитет образовања интерним евалуацијама. Овим проценама се анализирају образовне и административне активности и њихова ефикасност.</p>	<p>Акредитацију додељују школске групе за наставни план и програм које стичу право на пружање стручног образовања и обуке. У том циљу школе морају доставити документе и одредити стручну комисију за спровођење екстерног оцењивања. Екстерни прегледи се спроводе једном у шест година и на основу интерне процене.</p>
<i>Шведска</i>	<p>Све СОО установе су по закону дужне да примењују системско осигурање квалитета. Не постоје посебни захтеви за детаљне смернице. Уобичајена је пракса да школе користе просечне оцене, податке о похађању школе, пролазност и стопу позиционирања као показатеље у својим анализама. Многе образовне институције анкетају студенте, релевантне теме су настава, садржаји и благостање.</p>	<p>Шведска инспекција врши надзор и ревизију квалитета. Често праћење се врши на основу неколико области процене, а ревизије се фокусирају на одређене области.</p>

Primeri sistema osiguranja kvaliteta za stručno obrazovanje i obuku (SOO) u Evropi

Kolofon

Ovaj izveštaj publikuje Holandska nacionalna referentna tačka Evropskog okvira kvalifikacija za SOO

Naziv

Autor(i)

Datum

Primeri sistema osiguranja kvaliteta za SOO u Evropi

Alie Kamphuis

decembar 2019.

CINOP B.V.

Postbus 1585

5200 BP 's-Hertogenbosch

Tel: 073-6800800

www.cinop.nl

info@cinop.nl

© CINOP B.V. 2019

Nijedan deo ove publikacije se ne može reprodukovati i/ili objavljivati u štampanoj verziji, koristeći kopije ili na bilo koji drugi način, bez prethodnog odobrenja vlasnika autorskih prava.

Holandska nacionalna referentna tačka za EQAVET-

Dokument sa osnovnim podacima za studijsku posetu od 19. do 20. novembra 2019.

Primeri sistema osiguranja kvaliteta za SOO u Evropi

Kvalitet srednjeg stručnog obrazovanja i obuke (SOO) u Evropi se osigurava na različite načine. Neki od ovih načina korespondiraju sa postojećim nacionalnim ili međunarodnim sistemima osiguranja kvaliteta; neke škole su razvile sopstvene sisteme.

Ovaj prikaz utvrđuje kako se kvalitet stručnog obrazovanja vrednuje u različitim evropskim zemljama i koja je uloga institucija u tom pogledu. Takođe identifikuje razlike i sličnosti sa holandskim sistemom. Ovde se koriste sistemi za sledeće države: Norvešku, Švedsku, Irsku, Sloveniju, Škotsku i Estoniju. Informacije u ovom dokumentu su dobijene analizom dokumenata internet izvora i veb stranica. Informacije date u ovom nacrtu proverene su kod dotičnih nacionalnih kontakt tačaka i po potrebi prilagođene u septembru 2019.

Ovaj pregled rezultat je rada Nacionalne koordinacione tačke za osiguranje kvaliteta u srednjem stručnom obrazovanju i obuci u Evropi (EQAVET). Ova nacionalna koordinaciona tačka ispunjava ulogu uz pomoć bespovratnih sredstava dobijenih od Ministarstva obrazovanja, kulture i nauke za jačanje osiguranja kvaliteta u SOO sektoru u Holandiji i Evropi. Sistem primenjen za procenu kvaliteta obrazovanja na institucionalnom i sistemskom nivou nalazi se visoko na dnevnom redu evropske EQAVET mreže. Pored toga, nacionalna koordinaciona tačka za EQAVET je poslednjih godina u Holandiji pokrenula različite tematske aktivnosti za jačanje kulture kvaliteta i osiguranja kvaliteta.

Holandska nacionalna referentna tačka za EQAVET-

Dokument sa osnovnim podacima za studijsku posetu od 19. do 20. novembra 2019.

Sadržaj

1	Norveška	1
2	Irska	4
3	Slovenija	9
4	Škotska	12
5	Estonija	16
6	Švedska	19
7	Inicijalni zaključci	21

Holandska nacionalna referentna tačka za EQAVET-

Dokument sa osnovnim podacima za studijsku posetu od 19. do 20. novembra 2019. I

1 Norveška

Norveški obrazovni sistem zakonima je regulisan na nacionalnom nivou. Kunnskapsdepartementet (Ministarstvo prosvete i istraživanja) odgovorno je za sve nivoe obrazovanja. Nacionalna vlada je odgovorna za definisanje politike obrazovanja i određuje opšte planove i okvire za obrazovanje. Opštinske i lokalne vlasti osiguravaju poštovanje direktiva koje je usvojila vlada i postizanje rezultata. Odgovornost za izradu nastavnih planova i programa za srednjoškolsko stručno obrazovanje i visoko obrazovanje u velikoj meri je poverena pojedinačnim institucijama.

Interni pregled

U Norveškoj se čini da je regulisanje procene kvaliteta obrazovanja uglavnom centralizovana. Interni pregled se odvija u obliku osiguranja kvaliteta u institucijama i ovo OK je jedan od predmeta eksternog pregleda.

Eksterni pregled

Norveška je svoj sistem osiguranja kvaliteta prilagodila 2004. Ova prilagođavanja imala su za cilj poboljšanje dijaloga i komunikacije između vlasti i socijalnih partnera¹. Socijalni partneri imaju pravo glasa u savetodavnim telima, savetodavna tela kolektivno predstavljaju sistem donošenja odluka za srednje stručno obrazovanje. Socijalni partneri uključuju predstavnike poslovnog, industrijskog i javnog sektora. Ova interakcija između socijalnih partnera i obrazovnog sektora omogućava stalni dijalog o posledicama na polju promena na tržištu tehnologije i zapošljavanja i šta to znači za obrazovanje².

Savetodavni organi³ na nacionalnom i lokalnom nivou u kojima socijalna strana čini ili uglavnom čini većinu:

- Nacionalni savet za stručno obrazovanje i obuku (Samarbeidsrådet for yrkesopplæring (SRY)) pruža savete na centralnom/sistemskom nivou.
- Osam saveta za stručnu obuku (Faglige råd) pružaju saveze u vezi sa programima obrazovanja/obuke za određena zanimanja.
- Svaki okružni odbor za stručno obrazovanje (Yrkesopplæringsnemnda) pruža savete u vezi sa kvalitetom, karijernim vođenjem, regionalnim razvojem i pružanjem usluga u okrugu kako bi se zadovoljile potrebe lokalnog tržišta zapošljavanja.
- U svakom okrugu postoje Ispitni odbori za određene struke (Prøvenemnder).
- Učenici koji ne polože završni ispit na pokrajinskom nivou mogu da ulože žalbu Nacionalnim žalbenim odborima (Klagenemnder).

Prema Zakonu o obrazovanju, okružni organi (fylkeskommunen) imaju zadatak za pružaju savetodavnu uslugu za okružni odbor za stručnu obuku (Yrkesopplæringsnemnda) u pogledu osiguranja kvaliteta stručne obuke koja se pruža prvenstvenu u školi kao i na radnom mestu za stručnu obuku.

1 Eqavet, n.d.
2 Haukås, Margareth; Skjervheim, Kjersti, 2018, str. 40-41
3 Haukås, Margareth; Skjervheim, Kjersti, 2018, str. 41
Holandska nacionalna referentna tačka za EQAVET-
Dokument sa osnovnim podacima za studijsku posetu od 19. do 20. novembra 2019. 1

Okružni odbor za stručno obrazovanje ima pravo da bude konsultovan, na primer, o akreditaciji kompanija za praksu. Odbor takođe mora predstaviti predloge za kvalitetan razvoj, u kojima je akcenat na unapređenju partnerstva između škola i kompanija i razvoju veština i kompetencija za predavače i trenere⁴.

Vlada je odgovorna za inspeksijske aktivnosti. Ministarstvo obrazovanja i nauke (Kunnskapsdepartementet) prenelo je ovu inspeksijsku odgovornost na nacionalnom nivou na norvešku Direkciju za obrazovanje i obuku (Utdanningsdirektoratet). Direkcija je odgovorna za razvoj i pomoć u inspeksijskim posetama, čime se omogućava jedinstvena nacionalna inspekcija i objašnjava primena zakona i propisa.

Norveška agencija za osiguranje kvaliteta u obrazovanju (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT)) odgovorna je za priznavanje, akreditaciju i osiguranje kvaliteta u stručnom i visokom obrazovanju⁵.

Sve programe stručnog obrazovanja i obuke (više srednje stručno obrazovanje i visoko stručno obrazovanje) mora unapred odobriti NOKUT. Visokoškolske ustanove su obavezne da imaju svoj sistem osiguranja kvaliteta. Taj sistem akredituje NOKUT svakih 6 godina⁶.

U Norveškoj se kvalitet obrazovanja štiti i prati na četiri nivoa:

- 1 Na nacionalnom nivou,
- 2 Na regionalnom nivou,
- 3 Na nivou institucije,
- 4 Na učeničkom nivou⁷

NOKUT sprovodi reviziju u obrazovnim ustanovama sa fokusom na školskom internom sistemu osiguranja kvaliteta⁸. NOKUT sprovodi institucionalne revizije, sa akcentom na sopstvenim sistemima osiguranja kvaliteta ustanova i informacijama o stvarnom kvalitetu obrazovanja koje te ustanove nude.

Pored NOKUT-a, organi lokalnih vlasti takođe imaju važnu ulogu. Svaki okrug ima Okružni odbor za stručnu obuku.

Reference

- Eqavet. (n.d.). Norway – Involvement of social partners at a national level. Retrieved from <https://www.eqavet.eu/eu-quality-assurance/case-studies/involvement-of-social-partners-at-a-national-level>
- Eurydice. (2017). Quality Assurance in Higher Education. Retrieved from https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/quality-assurance-higher-education-48_en

- 4 Haukås, Margareth; Skjervheim, Kjersti, 2018, str. 48
- 5 Haukås, Margareth; Skjervheim, Kjersti, 2018, str. 49
- 6 Haukås, Margareth; Skjervheim, Kjersti, 2018, str. 26-27
- 7 NOKUT, 2012, str. 25
- 8 Eurydice, 2017 & OECD, str. 12

Holandska nacionalna referentna tačka za EQAVET-

Dokument sa osnovnim podacima za studijsku posetu od 19. do 20. novembra 2019. 2

- Haukås, Margareth; Skjervheim, Kjersti (2018). Vocational education and training in Europe –

Norway. Cedefop ReferNet VET in Europe reports. https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2019/Vocational_Education_Training_Europe_Norway_2018_Cedefop_ReferNet.pdf

NOKUT. (2012). The referencing of the Norwegian Qualifications Framework for Lifelong Learning of the European Qualifications Framework (EQF) and self-certification to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area (QF-EHEA). Retrieved from https://www.nokut.no/siteassets/nkr/the_referencing_report.pdf

NOKUT. (n.d.). About NOKUT. Retrieved from <https://www.nokut.no/en/about-nokut/>

Nuffic. (2015). Education system Norway described and compared with the Dutch system. Retrieved from <https://www.nuffic.nl/documents/449/education-system-norway.pdf>

OECD. (2013). Education policy outlook Norway. Retrieved from http://www.oecd.org/norway/EDUCATION%20POLICY%20OUTLOOK%20NORWAY_EN.pdf

2 Irska

Nakon njihovog obaveznog opšteg obrazovanja, svaki treći učenik u Irskoj ulazi u „starije cikluse“. Oni koji su završili „Program stručnog usavršavanja“ (LCVP) mogu se upisati na Institut za tehnologiju. Ovi tehnološki instituti pripremaju studente za sertifikate i diplome u 2, 3. ili 4. godini.

Kvalitet i kvalifikacije Irske (KKI) je nezavisna državna agencija odgovorna za kvalitet i odgovornost, kojoj škole odgovaraju za kvalitet.

Interni pregled

Institucije mogu da odluče koje pokazatelje i merila smatraju relevantnim i odgovarajućim za sopstveni kontekst i misiju, Institucije se podstiču da ove indikatore koriste iz međunarodnih izvora.

KKI pruža nekoliko vodećih pitanja:

- Kako je institucija primenila procedure i procene osiguranja kvaliteta?
- Koliko su efikasni interni postupci za procenu i osiguranje kvaliteta u okviru institucija?
- Da li su procedure osiguranja kvaliteta u skladu sa evropskim standardima i direktivama?
- Da li su procedure za osiguranje kvaliteta u skladu sa politikom KKI i direktivama ili njihovim ekvivalentom?
- Ko preuzima odgovornost za kvalitet i osiguranje kvaliteta u instituciji u celini?
- Koliko je transparentno i dostupno izveštavanje o kvalitetu i osiguranju kvaliteta?
- Kako se promoviše i poboljšava kvalitet?

- Da li postoje neke efikasne inovacije za poboljšanje kvaliteta i osiguranje?
- Da li iskustvo učenika odgovara vlastitoj misiji i strategiji institucije?
- Da li ishod kvaliteta i osiguranja kvaliteta odgovara vlastitoj misiji i strategiji institucije?
- Kako se ishodi kvaliteta i osiguranja kvaliteta upoređuju sa referentnim vrednostima i pokazateljima kvaliteta koje je postavila institucija?

Postoje dva okvira kvaliteta, jedan za organe koji vrše dodelu i jedan za dobrovoljne pružaoce usluga (videti slike 2.1 i 2.2).

9 QQI, 2016, str. 5-6

Holandska nacionalna referentna tačka za EQAVET-
Dokument sa osnovnim podacima za studijsku posetu od 19. do 20. novembra 2019. 4

Slika 2.1 Okvir kvaliteta za organe koji vrše dodelu

Slika 2.2 Okvir kvaliteta za dobrovoljne pružaoce

Prema Zakonu o obrazovanju iz 2012. godine, koji se fokusira na kvalifikacije i osiguranje kvaliteta, KKI je dužan da izradi i objavi smernice za obrazovne institucije kako bi institucijama omogućio da zaštite kvalitet programa i usluga koje pružaju. Obrazovne institucije su zakonski obavezne da vode računa o KKI smernicama prilikom razvijanja sopstvenih procedura za osiguranje kvaliteta.

Opšti pristup kontroli kvaliteta u obrazovanju i obuci, prema tome, znači da su pružaoци usluga odgovorni za osiguranje kvaliteta sopstvenih programa, pozivajući se na smernice i kriterijume KKI. Uzimajući u obzir širok spektar pružalaca u Irskoj, KKI je razvio smernice za brojne specifične sektore, uključujući nastavak obrazovanja i obuke (FET). U svojim smernicama za pružaoce usluga FET, KKI primećuje da su napravljeni po uzoru na EQAVET okvir, evropsku inicijativu za osiguranje kvaliteta u stručnom obrazovanju i osposobljavanju, osmišljenu da pruži alate za upravljanje kvalitetom u stručnom obrazovanju i obuci. KKI aktivno doprinosi radu EQAVET-a na evropskom nivou i ove smernice imaju za cilj da to dopune.

U 2017. godini KKI je takođe počeo da razvija detaljne samoevaluacije i srodne standardne kriterijume. U vreme pisanja ovog dokumenta bila je dostupna samo radna verzija dokumenta „Projektni zadatak za reviziju osiguranja kvaliteta u odborima za obrazovanje i obuku“. Stoga se informacije preuzete iz njih ne mogu smatrati konačnim, ali jedan od primera onoga što sadrži jeste da se standardne ocene učenika moraju sprovesti i uključiti u izveštaje o samoevaluaciji. Interni pregledi su javni i dostupni na veb stranici KKI. Škole su dužne da objavljuju svoje interne samoevaluacije.

Eksterni pregled

Holandska nacionalna referentna tačka za EQAVET-

Dokument sa osnovnim podacima za studijsku posetu od 19. do 20. novembra 2019. 6

U dokumentu „Politika za ciklične preglede visokoškolskih ustanova“ KKI objašnjava sistem osiguranja kvaliteta za institucije u visokom obrazovanju, uključujući stručno obrazovanje i obuku. Ciklični pregledi su deo šireg okvira kvaliteta za stručno obrazovanje i visoko obrazovanje.

KKI sprovodi nezavisnu eksternu reviziju koja ispituje interne procedure za kontrolu kvaliteta koje je institucija sprovela¹⁰. KKI sprovodi ovaj eksterni pregled u skladu sa sledećom procedurom:

- 1 Publikacija „Projektnog zadatka“;
- 2 Ustanova donosi izveštaj o internoj samoevaluaciji;
- 3 Eksterni pregled ustanove uz posetu tima imenovanog od strane KKI¹¹;
- 4 Publikacija izveštaja o pregledu uključujući nalaze i preporuke;
- 5 Procedura praćenja radi ispitivanja preduzetih radnji.

Eksterni pregled razmatra:

- Misiju i viziju ustanove i izabrane indikatore kvaliteta i referentne vrednosti
- Evropske i nacionalne standarde za kvalitet i dodelu.
- KKI smernice o kvalitetu i druge KKI uredbe¹².

Provera programa je važan proces osiguranja kvaliteta kojim KKI odobrava nove programe koje nude pružaoci usluga obrazovanja i obuke. U ovom kontekstu, validacija znači da je program u skladu sa minimalnim standardima u pogledu ishoda učenja i nivoa nacionalnog okvira kvalifikacija. Stoga validacija programa može osigurati dobavljačima i studentima da će uspešan završetak KKI validiranog programa dovesti do određenih dodela NOK. Provera programa obuhvata dve faze:

- 1 odobravanje sposobnosti pružaoca da osigura kvalitet svojih programa;
- 2 validacija određenog programa pomoću KKI. KKI to čini određivanjem nezavisnih stručnjaka za upoređivanje predloga predlagača sa zahtevima posebne dodele NOK-a. Ako predloženi program ispunjava KKI kriterijume, može se validirati do pet godina.

Ako ne ispunjava kriterijume, program se možda neće ponuditi kako je predloženo.13

Reference

- Burke N.; Condon, N.; Hogan A.; (2019). Vocational education and training in Europe – Ireland. Cedefop ReferNet VET in Europe reports 2018. http://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/2019/Vocational_Education_Training_Europe_Ireland_2018_Cedefop_ReferNet.pdf
- Mavoieproeurope. (2018). Ireland. Retrieved from <http://mavoieproeurope.onisep.fr/en/initial-vocational-education-and-training-in-europe/ireland/>

10 QQI, 2016, str.5

11 Tim je sastavljen od eksternih aktera i učenika i osoblja iz sličnih ustanova. Veličina tima i trajanje posete zavise od veličine i kompleksnosti ustanove. KKI, 2016, str. 9)

12 QQI, 2016, str. 5

13 Burke N.; Condon, N.; Hogan A.; 2019, str. 49

Holandska nacionalna referentna tačka za EQAVET-
Dokument sa osnovnim podacima za studijsku posetu od 19. do 20. novembra 2019. 7

- QQI. (2016). Policy for Cyclical Reviews of Higher Education Institutions. Retrieved from <https://www.qqi.ie/Downloads/Cyclical%20Review%20of%20Higher%20Education%20Institutions.pdf>
- QQI. (n.d.). Who are we and what we do. Retrieved from <https://www.qqi.ie/Downloads/Who%20We%20Are-Booklet-A4web.pdf>

3 Slovenija

Slovenački zakon o struci (2006) naglašava važnost osiguranja kvaliteta i povećava autonomiju i pojačava razvojnu ulogu početnog stručnog obrazovanja i obuke. U Sloveniji su obavezni interni pregled i jedan od dva tipa eksternog pregleda. Ovo je prikazano na slici 3.1.

Slika 3.1 Obavezne i dobrovoljne metode osiguranja kvaliteta u Sloveniji

Metode za osiguranje kvaliteta pružalaca stručnog obrazovanja i obuke

Samoevaluacije

Eksterna evaluacija – dobrovoljna

Eksterna evaluacija –
obavezna

- Obavezna
- Rezultat je izveštaj o kvalitetu škole: Izveštaj o kvalitetu
- Mora se objaviti na internet stranici
- Tim/komisija za kvalitet škole
- Uključenost eksternih aktera (roditelji, poslodavci) - Vršnjački pregled
- Monitoring proces
- (eksterni eksperti su uključeni) - Pregled koji vrši inspekcija
- Procesi akreditacije
- Ocena školskih direktora

Autonomija pružalaca -----Državna kontrola

Interni pregled

U svojoj samoevaluaciji obrazovne institucije moraju da se fokusiraju na jedanaest indikatora postavljenih na nacionalnom nivou. Ovih jedanaest indikatora uključuje deset EQAVET indikatora. O ovim indikatorima se govori u izveštaju koji je napisao odbor za kvalitet i na kraju objavio na veb stranici škole¹⁵. U Zakonu o obrazovanju se navodi da svaka obrazovna institucija mora uspostaviti komisiju za kvalitet koja se sastoji od najmanje pet članova: predavača, poslodavca, predstavnika roditelja i učenika¹⁶. Pored objavljivanja izveštaja odbora za kvalitet, škole u Sloveniji su takođe dužne da na svojoj veb stranici postave svoje interne politike osiguranja kvaliteta. Za politiku je odgovoran školski upravni odbor. U praksi, međutim, nema dovoljno znanja i/ili podrške da bi se to zaista postiglo.

14 Grašic, 2019

15 Grašic, 2019

16 Knavs, S; Šlander M, 2019, str. 27-28

Holandska nacionalna referentna tačka za EQAVET-

Dokument sa osnovnim podacima za studijsku posetu od 19. do 20. novembra 2019. 9

Ovo se trenutno rešava na nacionalnom nivou u obliku pilot projekta uspostavljenog 2016. Pilot projekat se fokusira na razvoj i primenu okvira samoevaluacije. Između 2016. i 2019. pilot projekat se fokusirao na razvoj indikatora samoevaluacije, a tokom perioda od januara 2020. do avgusta 2022. ispitaće njihovu primenu. Dotične škole dobijaju odgovarajuću podršku tokom čitavog procesa.

Eksterni pregled

Ministarstvo prosvete je 2017. godine predstavilo novi nacionalni okvir za osiguranje kvaliteta, koji opisuje nivo obrazovanja od predškolskog do srednjeg obrazovanja (Ministarstvo prosvete, 2018c). Ovaj okvir će se primenjivati tokom narednih godina. Svaka škola mora da ima odbor za kvalitet, koji treba da sadrži pet predavača i dva učenika.

Eksterni pregled namenjen je isključivo verifikaciji usklađenosti sa zakonodavstvom, a ne kao procena stručnosti predavača.

Od 2006. godine procese osiguranja kvaliteta i procese razvoja kvaliteta SOO institucija periodično nadgledaju nacionalni obrazovni instituti i univerziteti (recenzija). Nalazi monitora pokazuju da se učinak osiguranja kvaliteta SOO institucija kontinuirano poboljšava. Više od polovine SOO institucija uprkos tome traži stručnu pomoć da bi definisale i primenile sopstvene procese osiguranja kvaliteta i procese razvoja kvaliteta. Ovo se često odnosi na pomoć u izradi rasporeda, izboru metodologije i alata i izveštavanju o osiguranju kvaliteta i razvoju kvaliteta.

Da bi podržalo institute u ovim pitanjima, Ministarstvo prosvete, nauke i sporta radi na „zajedničkom nacionalnom okviru za osiguranje kvaliteta u formalnom obrazovanju“. Ovaj okvir će se primenjivati tokom narednih godina i primenjivaće se na sve obrazovne institucije¹⁷. Ovaj okvir je prikazan na slici 3.2.

17 Grašic, 2019
Holandska nacionalna referentna tačka za EQAVET-
Dokument sa osnovnim podacima za studijsku posetu od 19. do 20. novembra 2019. 10

Slika 3.2 Nacionalni okvir za osiguranje kvaliteta u formalnom obrazovanju u Sloveniji

Reference

- Eqavet. (n.d.). Slovenia. Retrieved from <https://www.eqavet.eu/about-us/network-members/member-states/slovenia>
- Grašič, S. (2019, June). Balancing VET providers' internal self-evaluation with external processes. EQAVET Newsletter, 19 (p. 3-4).
- Knavs, S; Šlander M. (2019). Vocational education and training in Europe – Slovenia. Cedefop ReferNet VET in Europe reports 2018. http://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/2019/Vocational_Education_Training_Europe_Slovenia_2018_Cedefop_ReferNet.pdf
- Republic of Slovenia. (n.d.). Higher Vocational Education Act. Retrieved from http://www.mizs.gov.si/en/legislation_and_documents/

Holandska nacionalna referentna tačka za EQAVET-
Dokument sa osnovnim podacima za studijsku posetu od 19. do 20. novembra 2019. 11

U Ujedinjenom Kraljevstvu (UK) obrazovanje je jedno od područja koje su prenete vladama Engleske, Velsa, Severne Irske i Škotske. U Škotskoj odgovornost za stručno obrazovanje snosi sekretar kabineta za obrazovanje i veštine. Direkcija za učenje i pravdu nadgleda politiku kako školskog obrazovanja, tako i stručnog obrazovanja i obuke.

Interni pregled

Škotska ima vodeću ulogu u internoj evaluaciji, ključnom delu osiguranja kvaliteta. U Škotskoj odgovornost za kvalitet obrazovanja izričito leži na obrazovnoj ustanovi. Kvalitet obrazovanja se interno vrednuje inspekcijskim i revizijskim aktivnostima. U tu svrhu je napravljen alat za samoevaluaciju pod nazivom „Koliko je dobra naša škola“. Cilj alata za samoevaluaciju je promocija kulture kvaliteta škotskog obrazovanja. Škoti su postavili obrazovni cilj da tokom narednih godina napreduju od „dobrog“ do „sveukupno sjajnog“¹⁸. Oni veruju da će to moći da postignu bliskom saradnjom unutar škola, između škola i između škola i drugih lokalnih i nacionalnih aktera u 'nacionalnim mrežama'.¹⁹

Alat se sastoji od petnaest nacionalnih indikatora kvaliteta koji se takođe koriste u eksternom nadzoru od strane Obrazovanja Škotske²⁰. Indikatori su klasifikovani u tri kategorije: 1) liderstvo i upravljanje, 2) pružanje učenja, 3) uspesi i dostignuća. Ove kategorije su detaljnije prikazane na slici 4.121

18 Education Scotland, 2016

19 Education Scotland, 2015

20 Education Scotland, n.d.

21 Education Scotland, 2015

Holandska nacionalna referentna tačka za EQAVET-

Dokument sa osnovnim podacima za studijsku posetu od 19. do 20. novembra 2019.

Slika 4.1 Indikatori kvaliteta

Koji su naši kapaciteti za napredak?

Liderstvo i upravljanje Koliko je dobro naše liderstvo i pristup napretku? najboljih ishoda za sve nače učenike?	Pružanje učenja	Uspesi i dostignuća Koliko je dobar naš kvalitet vaspitanja i obrazovanja koji nudimo?	Koliko smo dobri u pružanju
--	-----------------	---	-----------------------------

1.1. Samoevaluacija za samostalno napredovanje

1.2. Liderstvo u učenju

1.3. Liderstvo u promeni

1.4. Liderstvo i upravljanje osobljem

1.5. Upravljanje resursima za promovisanje pravičnosti 2.1. Mere bezbednosti i zaštite dece

2.2. Nastavni plan i program

2.3. Učenje, nastava i ocenjivanje

2.4. Personalizovana podrška

2.5. Porodično učenje

2.6. Tranzicije

2.7. Partnerstva

3.1. Obezbeđivanje blagostanja, ravnopravnosti i inkluzije

3.2. Povećanje znanja i postignuća

3.3. Povećanje kreativnosti i zapošljivosti

Alat za samoevaluaciju nudi pitanja koja bi mogla otvoriti diskusije o čitavom nizu tema, što pomaže poboljšanju u sledećim oblastima:

- Poboljšanje ishoda učenja svih učenika.
- Uticaj nejednakosti na dobrobit, učenje i postignuća.

- Stalno visoko iskustvo učenja.
- Uključivanje sve većih veština učenja, života i rada u nastavni plan i program za decu od 3 do 18 godina.
- Jačanje liderstva na svim nivoima škole.
- Poboljšanje kvaliteta i uticaja celoživotnog učenja.
- Proširivanje i produbljivanje partnerstava.
- Promovisanje održivog učenja.
- Rešavanje nepotrebne birokratije²².

²² Education Scotland, 2015

Holandska nacionalna referentna tačka za EQAVET-

Dokument sa osnovnim podacima za studijsku posetu od 19. do 20. novembra 2019. 13

Na seriju pitanja postavljenih u alatu za samoevaluaciju treba da odgovori škola. Tokom eksterne evaluacije ocenjivač zatim ispituje školu o datim odgovorima. Škole mogu slobodno da definišu svoju samoevaluaciju onako kako same odaberu.

Obrazovanje Škotska svoj pristup efikasnoj samoevaluaciji i unapređivanju škole opisuje kao „pristup prema unutra, prema spolja i unapred“. To je kontinuirani proces kontinuiranog promišljanja i vrednovanja rada, na osnovu kojeg se zatim razvijaju aktivnosti za poboljšanje. U tom cilju škole i partneri mogu odgovoriti na sledeća pitanja:

- Kako to radimo?
- Kako to znamo?
- Šta ćemo raditi u budućnosti?

Ovaj pristup je prikazan na slici 4.223

Slika 4.2 Postojeći proces samoevaluacije i unapređenja škole u Škotskoj

Eksterni pregled

Pored samoevaluacije, škole u Škotskoj eksterno nadgleda i Obrazovanje Škotska. U tu svrhu razvijen je Nacionalni okvir kvaliteta. Ovaj okvir se odnosi na okruženje za učenje u školama i na fakultetima. Okviri za različite obrazovne sektore malo se razlikuju.

23 Education Scotland, 2015

Holandska nacionalna referentna tačka za EQAVET-

Dokument sa osnovnim podacima za studijsku posetu od 19. do 20. novembra 2019. 14

Iako su različite organizacije dodeljene za sprovođenje eksternih pregleda, proces je organizovan na nacionalnom nivou. U ovom sistemu, uloga inspektora je da savetuje i donosi konačnu procenu.

Kvalifikacione kurseve mora da akredituje centralni organ: Škotska uprava za kvalifikacije (akreditacija SQA). To je telo odgovorno za dodelu akreditacija školama i fakultetima. Ova organizacija takođe može dodeliti ovlašćenja za akreditaciju drugim telima koja dodeljuju akreditaciju24.

Reference

- Education Scotland. (2016). Implementing the national improvement framework. Retrieved from <https://education.gov.scot/what-we-do/Implementing%20the%20National%20Improvement%20Framework>
- Education Scotland. (2015). How good is our school? 4th edition. Retrieved from https://education.gov.scot/improvement/documents/frameworks_selfevaluation/frwk2_nihedithgios/frwk2_hgios4.pdf
- Education Scotland. (n.d.). Evaluating quality and improvement in Scottish education. Retrieved from <https://education.gov.scot/what-we-do/inspection-and-review/standards-and-evaluation-framework/01-evaluating-quality-and-improvement-in-scottish-education>
- EQAVET National Reference Point of Scotland. (2016). Report of Scotland Spring 2016. Retrieved from https://www.eqavet.eu/Equavet2017/media/Documents/2-UK_Scotland_final_-Template-for-updated-info-on-the-EQAVET-website.pdf

5 Estonija

Interni pregled

Estonske škole su zakonski obavezne da internim ocenjivanjem kontinuirano garantuju kvalitet obrazovanja. Cilj ove procene je da promoviše klimu koja podržava razvoj škole i učenika i osigurava da su međusobno usklađeni²⁵. Na osnovu razvojnog plana, piše se plan primene koji će pomoći školi da stvori pravu atmosferu.

Interna evaluacija bavi se analizom obrazovne i administrativne aktivnosti i procenjuje efikasnost datog obrazovanja i upravnog tela. Ova analiza čini osnovu za razvojni plan. U svom internom pregledu, obrazovnim organizacijama se savetuje da ispituju rukovodstvo i administraciju, upravljanje osobljem, saradnju sa interesnim grupama, upravljanje resursima, proces obrazovanja i školovanja u odnosu na akademske rezultate, osoblje i druge interesne grupe i statistiku koja se odnosi na obrazovna institucija.

Obrazovne institucije sastavljaju izveštaj o internom vrednovanju i/ili razvojni plan najmanje jednom u tri godine. Ne postoje posebni zahtevi za format, škole mogu slobodno da definišu izveštaje po svom izboru. Izveštaj o internoj evaluaciji utvrđuje prednosti i slabosti organizacije, čineći tako osnovu za razvojni plan. Svaka obrazovna institucija podnosi svoj plan interne evaluacije obrazovnom informacionom sistemu. Ovo omogućava Ministarstvu da nadgleda koje su institucije podnele izveštaje o proceni. Interne evaluacije su javno dostupne. Uprkos tome, škola nije obavezna da izveštaje objavljuje na školskoj veb stranici²⁶

Iako ne postoje kriterijumi formata za interni izveštaj o evaluaciji, kao što je gore pomenuto, on mora ispunjavati nedavno definisane kriterijume ocenjivanja. Oni određuju stavke koje izveštaj o evaluaciji mora obuhvatati, kao što su stope napuštanja učenika i politika zaposlenih.

Eksterna evaluacija

U Estoniji se eksterno vrednovanje fokusira na školske kurikulume kojima je dodeljeno „pravo da ponude programe stručnog obrazovanja“. Ovo pravo dodeljuje Ministarstvo prosvete i važi tri godine. Dodela se zasniva na dokumentima koje je škola dostavila, rezultatima eksterne procene stručne komisije i dodatnim dokazima po potrebi.

Akreditovana je i nastavna grupa. Akreditacija uključuje eksternu evaluaciju nastavnih planova i programa u školama, na osnovu njihovih izveštaja o internoj evaluaciji i pregleda koji je obavio eksterni odbor. Evaluacija se fokusira na:

- Postignućima

- Održivosti
- Liderstvu
- Saradnji sa akterima

25 Riigi Teataja, 2013

26 Ministry of Education and Research, 2016, str. 9

Holandska nacionalna referentna tačka za EQAVET-

Dokument sa osnovnim podacima za studijsku posetu od 19. do 20. novembra 2019. 16

- Upravljanje resursima i upravljanje ljudskim resursima

Ovu akreditaciju organizuje Agencija za kvalitet za visoko i stručno obrazovanje (EKKA). Savet za ocenu kvaliteta, koji je imenovalo Ministarstvo prosvete, deo je EKKA. Ovo veće ima 13 članova koji predstavljaju različite zainteresovane strane. U zavisnosti od predloga saveta, Ministarstvo može ili produžiti akreditaciju za tri ili šest godina ili povući akreditaciju²⁷. EKKA sama ne sprovodi nikakve eksterne procene.

Nakon izmene zakona iz 2006. godine, škole imaju veću ulogu u eksternim pregledima, dok Ministarstvo ima manju ulogu²⁸. Ministarstvo je odgovorno samo za politiku, a ne za preglede. Agencije su zadužene za sprovođenje eksternih pregleda. Eksterni pregled, zasnovan na internoj proceni, vrši se jednom u šest godina. Ova evaluacija se fokusira na: dostignućima i održivosti programa i obrazovanja, uključujući razvoj nastavnog plana i programa, učenje i podučavanje, upravljanje i finansije²⁹.

Procenu sprovodi savet za evaluaciju koji čine:

- Najmanje tri stručnjaka „širokih grupa studija stručnog obrazovanja navedenih u standardu stručnog obrazovanja, koje će imenovati telo predsedavajućih stručnih saveta“
- Najmanje šest članova koji predstavljaju poslodavce/druge zainteresovane strane
- Najmanje jedan član koji predstavlja institucije strukovnog obrazovanja
- Najmanje jedan član koji predstavlja učenike³⁰

Spoljni pregled se vrši na osnovu sledećih koraka:

1 analiza statističkih i finansijskih izveštaja, akademskih rezultata i ostalih prikupljenih podataka, uključujući analizu i verifikaciju podataka u informacionom sistemu estonskog obrazovanja

2 pregled dokumentacije obrazovne ustanove i analiza sadržaja

3 intervjui sa zaposlenima, članovima nadzornog veća, roditeljima, učenicima i vlasnikom obrazovne ustanove; u slučaju privatne ili državne institucije, sa predstavnikom lokalne vlasti

4 procena okruženja za učenje i rast obrazovne institucije, aktivnosti obrazovanja i obuke i njihova analiza31

27 Kaldma, K., Kiilo, T., Siilivask, R., 2019, str. 37
28 Ministry of Education and Research, 2016, str.8
29 Riigi Teataja, 2019, član 14
30 Riigi Teataja, 2019, član 14
31 Ministarstvo prosvete i istraživanja , 2016, str. 9-10
Holandska nacionalna referentna tačka za EQAVET-
Dokument sa osnovnim podacima za studijsku posetu od 19. do 20. novembra 2019. 17

Reference

- Kaldma, K., Kiilo, T., Siilivask, R. (2019). Vocational education and training in Europe: Estonia. Cedefop ReferNet VET in Europe reports 2018. https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2019/Vocational_Education_Training_Europe_Estonia_2018_Cedefop_ReferNet.pdf
- Ministry of Education and Research. (2016). The Inspectorate of Education of Estonia. Tartu: Ministry of Education and Research.
- Riigi Teataja. (2019). Vocational Educational Institutions Act. Retrieved from <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/Riigikogu/act/514012019002/consolide>

6 Švedska

Interni pregled

Sve institucije za stručno obrazovanje su zakonom dužne da primenjuju sistematsko osiguranje kvaliteta. Ne postoje posebni zahtevi za detaljnim smernicama, jer dok je regulativa centralizovana, obrazovanje je decentralizovano. Uobičajena je praksa da škole koriste prosečne ocene, podatke o pohađanju škole, prolaznost i stopu pozicioniranja kao pokazatelje u svojim analizama. Mnoge obrazovne institucije anketiraju učenike, a relevantne teme su nastava, sadržaji i blagostanje³².

Eksterni pregled

Eksterni pregled se vrši jednom u 3-5 godina. On je organizovan na nacionalnom nivou i uključuje tematsku evaluaciju. U Švedskoj, način eksternog nadzora zavisi od vrste SOO institucije. To je prikazano na slici 6.1.

Slika 6.1 Odgovornost za ciljeve, sadržaj, diplome i osiguranje kvaliteta u SOO u Švedskoj

Diploma/obrazovanje Odgovornost za ciljeve i sadržaje Odgovornost za dodelu diploma i potvrda Odgovornost za osiguranje kvaliteta

Stručne diplome na višem srednjem nivou

Vlada;

Nacionalna agencija za obrazovanje

Načelnici/direktor pružaoca obrazovanja/škole

Upravni organ škole;

Udruženje škola u Švedskoj

Diploma u višem stručnom obrazovanju i

Napredna diploma u višem stručnom obrazovanju

Pružaoци obrazovanja

Pružaoци obrazovanja

Pružaoци obrazovanja;

Švedska nacionalna agencija za više stručno obrazovanje

Izvor: Skolverket

Više srednje stručno obrazovanje i obuka

Odgovornost za nadzor i reviziju kvaliteta stručnih programa u švedskim višim srednjim školama snosi švedska školska inspekcija (Skolinspektionen). Česti nadzor se vrši na osnovu nekoliko oblasti i tačaka procene, dok se revizija fokusira na jedno određeno područje³³.

32 Skolverket, ReferNet Sweden, 2019, p. 51
33 Skolverket, ReferNet Sweden, 2019, p. 51
Holandska nacionalna referentna tačka za EQAVET-
Dokument sa osnovnim podacima za studijsku posetu od 19. do 20. novembra 2019. 19

Više stručno obrazovanje i obuka

Eksterno praćenje programa u visokom stručnom obrazovanju sprovodi Švedska nacionalna agencija za visoko stručno obrazovanje (Myndigheten för yrkeshögskolan) kroz inspekcije i revizije kvaliteta. Programi se ocenjuju u skladu sa važećim zakonodavstvom i drugim odredbama. Inspekcija može nadgledati programe na tri različita načina, što znači da su mogući uvodni (za nove programe), redovni i/ili ad hok pregledi. Ad hok inspekcije se vrše ako su se studenti žalili na studijski program ili pružaoca obrazovanja. Ad hok inspekcija fokusira se isključivo na žalbu učenika³⁴

Stručni programi u švedskim višim srednjim školama pružaju osnovu za profesionalni život i dalje stručno obrazovanje i obuku. Sadržaj programa određuje vlada. Kombinovanje različitih kurseva omogućava školama da pripreme svoje učenike za specifične zahteve regionalnog tržišta zapošljavanja. Nacionalna agencija za obrazovanje saraduje sa školama i zainteresovanim stranama kako bi garantovala da su ovi kursevi i odgovarajuće kvalifikacije usklađeni sa tržištem zapošljavanja. Stoga postoji nacionalni savet sa predstavnicima iz sektora i socijalnim partnerima iz odgovarajuće oblasti zanimanja za svaki program stručnog osposobljavanja. U neke takve savete ulaze i predstavnici vlade. Jedan od zadataka ovih saveta je savetovanje i pomoć Nacionalnoj agenciji za obrazovanje u vezi sa prilagođavanjem, razvojem i modernizacijom opsega i sadržaja stručnog obrazovanja. Ovim se osigurava da obrazovanje i obuka budu u skladu sa veštinama potrebnim na terenu. Saveti nemaju nikakva ovlašćenja za donošenje odluka; imaju savetodavnu ulogu i mogu da predlože revizije.

Kada se švedska stručna kvalifikacija osmišljava ili revidira, prvo se opsežno analizira potreba za njima. Ova analiza uzima u obzir relevantnost u praksi. Ako se to pokaže, Nacionalna obrazovna agencija pokreneće opsežan postupak ocenjivanja. Organizuju se fokus grupe putem kojih se konsultuju predavači i studenti. Prelazne verzije objavljuju se na veb stranici kako bi predavači i zainteresovane strane mogli da izraze svoje mišljenje. Predlozi se utvrđuju u pisanoj formi i Nacionalna agencija procenjuje da li su u skladu sa relevantnim zakonodavstvom³⁵.

Reference

- Eqavet. (n.d.). The role of stakeholders in the quality assurance of the design of national qualifications. Retrieved from <https://www.eqavet.eu/EU-Quality-Assurance/Case-Studies/The-role-of-stakeholders-in-the-quality-assurance/Sweden-1>
- Skolverket, ReferNet Sweden. (2019). Vocational education and training in Europe - Sweden. Cedefop ReferNet VET in Europe reports 2018. http://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/2019/Vocational_Education_Training_Europe_Sweden_2018_Cedefop_ReferNet.pdf

34 Skolverket, ReferNet Sweden, 2019, p. 51
35 Eqavet, n.d.
Holandska nacionalna referentna tačka za EQAVET-
Dokument sa osnovnim podacima za studijsku posetu od 19. do 20. novembra 2019. 20

7 Inicijalni zaključci

Interni pregled Eksterni pregled

Norveška Interni pregledi se vrše uz pomoć sopstvenih
sistema osiguranja kvaliteta ustanova

Inspeksijske posete Direkcije za obrazovanje i obuku. Za priznavanje, akreditaciju i osiguranje kvaliteta odgovorna je Norveška agencija za osiguranje kvaliteta u obrazovanju (NOKUT). Institucije su obavezne da imaju svoj sistem osiguranja kvaliteta akreditovan po NOKUT-u.

Irska Interna revizija čini osnovu za eksternu reviziju.
Institucije mogu da odluče koje indikatore i merila smatraju relevantnim i primerenim svom kontekstu i misiji.

Kvalitet i kvalifikacije Irska (KKI) je nezavisna državna agencija odgovorna za kvalitet prema kojoj su škole odgovorne. KKI sprovodi nezavisnu eksternu reviziju koja ispituje interne procedure za kontrolu kvaliteta koje je institucija sprovela. KKI nudi nekoliko vodećih pitanja.

Slovenija Interni pregled je obavezan. Rezultate internog

pregleda kvaliteta škole objavljuju u okviru Izveštaja o kvalitetu na sajtu ustanove. Unutar škole postoji tim ili odbor koji zajedno rade na optimizaciji kvaliteta škole, uključujući i zainteresovane strane, roditelje i ljude iz sektora tržišta rada.

U Sloveniji, eksterna evaluacija se vrši preko vršnjačke revizije od strane drugih institucija ili inspeksijskih poseta.

Škotska Instrument za samoevaluaciju: "koliko je dobra

naša škola" pomaže školama da promovišu kulturu kvaliteta. Fokus ovoga je na petnaestak nacionalnih indikatora kvaliteta u tri kategorije (liderstvo i upravljanje; pružanje učenja; i uspjesi i postignuća)

Obrazovanje Škotske pruža eksterni nadzor koristeći Nacionalni okvir kvaliteta.

Kvalifikacije akredituje centralno telo Akreditaciono telo Škotske.

Holandska nacionalna referentna tačka za EQAVET-
Dokument sa osnovnim podacima za studijsku posetu od 19. do 20. novembra 2019. 21

Interni pregled

Eksterni pregled

Estonija

Škole u Estoniji su zakonski obavezane da

Kontinuirano garantuju kvalitet obrazovanja internim evaluacijama. Ovim procenama se analiziraju obrazovne i administrativne aktivnosti i njihova efikasnost.

Akreditaciju dodeljuju školske grupe za nastavni plan i program koje stiču pravo na pružanje stručnog obrazovanja i obuke. U tom cilju škole moraju dostaviti dokumente i odrediti stručnu komisiju za sprovođenje eksternog ocenjivanja.

Eksterni pregledi se sprovode jednom u šest godina i na osnovu interne procene.

Švedska

Sve SOO ustanove su po zakonu dužne da primenjuju

sistemsko osiguranje kvaliteta. Ne postoje posebni zahtevi za detaljne smernice. Uobičajena je praksa da škole koriste prosečne ocene, podatke o pohađanju škole, prolaznost i stopu pozicioniranja kao pokazatelje u svojim analizama. Mnoge obrazovne institucije anketiraju studente, relevantne teme su nastava, sadržaji i blagostanje.

Švedska inspekcija vrši nadzor i reviziju kvaliteta. Često praćenje se vrši na osnovu nekoliko oblasti procene, a revizije se fokusiraju na određene oblasti.

Holandska nacionalna referentna tačka za EQAVET-
Dokument sa osnovnim podacima za studijsku posetu od 19. do 20. novembra 2019. 22